

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **J. P.**, bývajúcej v P., zastúpenej LEGALSKILLS.SK, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Legionárska č. 1/C, IČO: X., v mene a na účet ktorej koná JUDr. M. K., proti žalovanému **Ing. E. S.**, bývajúcemu v B., zastúpenému ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Igor Müller & Mgr. Martin Dikoš, s. r. o., so sídlom v Žiline, Tolstého č. 20, IČO: X., za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 4, IČO: X., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18 C 249/2010, v konaní o dovolaní vedľajšej účastníčky na strane žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 29. februára 2012 sp. zn. 9 Co 75/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 29. februára 2012 sp. zn. 9 Co 75/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní po zmene žaloby (viď č. 1. 65 spisu) domáhala, aby žalovanému bola uložená povinnosť nahradiť jej škodu na veciach 132,78 €, ušlý zárobok 6 240,66 €, liečebné náklady za kúpele v Trenčianskych Tepliciach a parkovné v nemocnici 72,79 €, náklady právneho zastúpenia v trestnom konaní 2 217,69 €, náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia 3 399,05 € ako aj náhradu trov konania. Žalovaná suma predstavuje odškodnenie z dopravnej nehody vzniknutej prevádzkou motorového vozidla, ktoré viedol žalovaný, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 16. septembra 2009 sp. zn. 1 T 114/2003 uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví.

Okresný súd Žilina uznesením z 19. januára 2012 č. k. 18 C 249/2010-136 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva (odvetvia traumatológie) a ustanovenému znalcovi zadal konkrétne úlohy uvedené v citovanom uznesení; žalobkyňa a žalovanému uložil povinnosť zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania každému po 210 € v troch splátkach po 70 €. Rozhodnutie bolo (mimo iného) doručené aj vedľajšej účastníčke.

Výroky o povinnosti zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania napadli odvolaním žalobkyňa (viď č. 1. 143 spisu) a vedľajšia účastníčka na strane žalovaného (viď č. 1. 142 spisu), ďalej len „vedľajšia účastníčka“.

Na odvolanie vedľajšej účastníčky (smerujúce proti výroku o povinnosti žalovaného zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania) Krajský súd v Žiline uznesením z 29. februára 2012 sp. zn. 9 Co 75/2012 odvolanie vedľajšej účastníčky odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení vychádzal z § 204 ods. 1 vety prvej O.s.p. a § 93 ods. 1, ods. 4 O.s.p.; vyslovil názor, že vedľajšia účastníčka môže podať odvolanie, iba ak toto právo má účastník na strane ktorého vystupuje, odvolacia lehota vedľajšej účastníčky je však limitovaná odvolacou lehotou hlavného účastníka konania. V danej veci žalovanému zákonná lehota na podanie odvolania uplynula dňom 14. februára 2012 a vedľajšia účastníčka podala odvolanie na súde až 15. februára 2012. Vyvodil, že odvolanie vedľajšej účastníčky bolo podané oneskorene, a preto ho odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. Odvolanie žalobkyne (smerujúce len voči výroku o povinnosti žalobkyne zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania) doposiaľ nebolo odvolacím súdom prejednané (poznámka dovolacieho súdu).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala vedľajšia účastníčka dovolanie z dôvodu, že jej súd odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané, hoci predpoklady pre tento postup neboli dané. Zdôraznila (s odvolaním sa na príslušnú judikatúru), že vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti aké má účastník konania (právo na doručovanie rozhodnutí, predvolanie na pojednávanie a pod.), je oprávnený vykonávať vo svojom mene všetky procesné úkony s výnimkou tých, ktoré znamenajú dispozíciu s konaním (napr. späťvzatie), s predmetom

konania (napr. zmena návrhu) a tých, ktoré vykonáva len sám účastník (napr. späťvzatie odvolania). Oprávnenie podať odvolanie má vedľajší účastník vtedy, ak takéto právo prináleží aj účastníkovi, na strane ktorého vystupuje. Žalovaný ako účastník konania mal právo podať odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým mu súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, preto toto právo má aj vedľajšia účastníčka, a to v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia vedľajšej účastníčke. Odvolaciu lehotu nemožno vedľajšej účastníčke skrátiť; iný postup súdu by bol v rozpore s ustanovením § 204 ods. 1 veta prvá O.s.p.

Žalobkyňa vo vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné. Stotožnila sa s názorom odvolacieho súdu, že odvolacia lehota vedľajšej účastníčke je limitovaná odvolacou lehotou účastníka konania, na strane ktorého vedľajšia účastníčka vystupuje.

Žalovaný nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas vedľajšia účastníčka (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá spĺňa podmienku o povinnom zastúpení (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najprv, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním totiž možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie vedľajšej účastníčky odmietnuté ako oneskorene podané. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu

odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním je napadnuté také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p., proti ktorým zákon pripúšťa dovolanie. Prípustnosť dovolania vedľajšej účastníčky preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., by dovolanie mohlo byť prípustné (i dôvodné), len ak by v konaní došlo k niektorej z väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľky o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. vedľajšia účastníčka nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Dovolateľka namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti účastníkovi konania pred súdom

konat' ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne jeho odvolanie, i keď neboli splnené procesné predpoklady pre tento postup (viď napr. R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd predovšetkým skúmal, či odmietnutie odvolania vedľajšej účastníčky odvolacím súdom (ne)vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.).

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Vo všeobecnosti platí, že vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.), teda má v zásade právo podať aj odvolanie (či dovolanie). Uvedená procesná legitímácia (na podanie odvolania, či dovolania) je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje (ďalej len „hlavný účastník“). Oprávnenie podať odvolanie (či dovolanie) prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj hlavný účastník. V prípade, že hlavný účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania (či dovolania), nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa vedľajšiemu účastníkovi priznávalo viac procesných práv, než má sám účastník konania. Vedľajší účastník však môže podať odvolanie (či dovolanie) aj vtedy, ak toto podal hlavný účastník. Ak podá odvolanie (či dovolanie) len vedľajší účastník, musí s takýmto úkonom súhlasiť hlavný účastník. V prípade, že hlavný účastník odmietne dať súhlas k podaniu odvolania (či dovolania) vedľajšieho účastníka, považuje sa úkon vedľajšieho účastníka za neúčinný. Tento záver však nie je absolútnym, pretože súd má vždy oprávnenie skúmať, či aj napriek vyslovenému nesúhlasu, nie je odvolanie (dovolanie) podané v prospech hlavného účastníka. Nasvedčuje tomu dikcia § 93 ods. 4 veta tretia O.s.p. .... „posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností“ – z nej možno dôvodiť to, že súd posudzuje úkon vedľajšieho účastníka so zreteľom na všetky okolnosti prípadu. Môže sa totiž stať, že takýto úkon bude hlavnému účastníkovi na prospech (i keď s ním nesúhlasí), v takom prípade bude súd na realizovaný úkon prihliadať.

Podľa § 201 ods. 1 O.s.p., účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 204 ods. 1, veta prvá O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

V zmysle ustanovenia § 201 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku je právna legitimácia podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa vedľajším účastníkom viazaná na jediný predpoklad a tým je existencia právneho predpisu, z ktorého vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Samozrejme, že tento predpoklad musí hmotnoprávne korešpondovať s uplatneným nárokom, ktorý je predmetom súdneho konania. Je zrejmé, že ustanovenie § 201 ods. 1 druhej vety O.s.p. nedopadá na iné prípady vedľajšieho účasti.

Z obsahu spisu vyplýva, že spoločnosť Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. vstúpila do konania ako vedľajšia účastníčka už pred súdom prvého stupňa a toto účasti v konaní odvodzuje od poistnej poistenej zmluvy č. X. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorú uzavrela so žalovaným (viď č. I. 35 spisu). Predmetom sporu je náhrada škody (§ 420 a nasl. a § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka), ktorú žalovaný spôsobil ako vodič motorového vozidla (. žalobkyni (ako chodkyni) 12. decembra 2002 v Žiline.

Žalovaný ako vodič motorového vozidla zodpovedajúci za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je poisteným podľa zákona č. 381/2001 Z. z. a v zmysle § 4 ods. 2 tohto zákona má právo, aby vedľajšia účastníčka (poisťovňa) za neho nahradila uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na a/ zdraví a nákladov pri usmrtení, b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov a d/ ušlý zisk. To znamená, že takto prezumovaný právny rámec vymedzený žalobou i stanoviskom vedľajšej účastníčky preukazuje splnenie podmienky v zmysle § 201 vety druhej O.s.p. o existencii právneho predpisu, z ktorého v danom prípade vyplýva určitý (konkrétny) spôsob vyrovnania vzťahu medzi žalovaným a vedľajšou účastníčkou.

Vedľajšia účastníčka v tomto konaní je preto v zmysle § 201 vety druhej O.s.p. oprávnenou osobou na podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Právna úprava v zmysle § 201 vety druhej O.s.p. zakladá osobitné právo vedľajšieho účastníka podať odvolanie. Osobitosť právnej úpravy spočíva v tom, že na rozdiel od úpravy v zmysle § 93 O.s.p., uplatnenie tohto procesného práva – podať odvolanie – nie je spojené so žiadnymi podmienkami. Uvedená právna úprava rieši autonómne podanie odvolania vedľajším účastníkom, čo znamená, že sa nepoužijú tie pravidlá, z ktorých sa vychádza pri aplikácii § 93 O.s.p. (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 59/2009, 3 Cdo 188/2012); z týchto totiž vyplýva, že vedľajší účastník je legitimovaný samostatne podať odvolanie len vtedy, ak sa odvolania hlavný účastník nevzdal, alebo nevyjadril svoj nesúhlas s odvolaním a ak hlavnému účastníkovi bola rozhodnutím spôsobená ujma na jeho právach. Význam, ktorý je potrebné v tejto súvislosti pripisovať § 201 druhej vety O.s.p. treba vidieť vo *vyváženej* ochrane záujmov hlavného a vedľajšieho účastníka. Totiž i v tejto situácii vedľajší účastník pomáha v konaní hlavnému účastníkovi a podporuje ho (poskytuje mu pomoci, sleduje ochranu jeho záujmov), robí tak ale s cieľom prispieť k ochrane aj svojich práv vyplývajúcich mu zo všeobecne záväzných právnych predpisov (najmä hmotnoprávných). Dosiahnutie procesného úspechu ním podporovaného účastníka (hlavného účastníka) spravidla možno účinne dosiahnuť opravnými prostriedkami, tieto môžu byť súčasne využité aj k ochrane vlastných práv. Nemožno preto v tomto smere uprieť vedľajšiemu účastníkovi ochranu jeho práv napríklad v situáciách vyvolaných postojmi hlavného účastníka v konaní (napr. jeho pasivitou, ľahkovážnosťou, nezáujmom, kontroverznosťou voči vedľajšiemu účastníkovi a pod.); teda aj proti vôli hlavného účastníka.

Zo spisu vyplýva, že vedľajšia účastníčka v zmysle § 204 ods. 1, vety prvej O.s.p. podala včas odvolanie proti dotknutému výroku v rozhodnutí súdu prvého stupňa (osobne 15. februára 2012), ktoré jej bolo doručené 3. februára 2012 (viď č. 1. 139 a 142 spisu). Obsah odvolania svedčí o tom, že riadny opravný prostriedok bol podaný v prospech žalovaného a z ničoho nevyplýva, že by sa žalovaný odvolania vopred vzdal. Dovolací súd dospel k záveru, že právo vedľajšej účastníčky podať odvolanie v zmysle § 201, veta druhá O.s.p. nie je limitované odvolacou lehotou, ktorá patrí hlavnému účastníkovi. Vedľajšej účastníčke začína plynúť odvolacia lehota v zmysle § 204 ods. 1 O.s.p. potom, čo jej je doručené rozhodnutie súdu prvého stupňa. Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. totiž zvyrazňuje

autonómiu (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom. Toto ustanovenie nemožno vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak ešte neuplynula lehota na podanie odvolania hlavnému účastníkovi.

Keďže dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení odvolacieho súdu nebol daný, dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola vedľajšej účastníčke odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na uvedené dovolanie vedľajšej účastníčky je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolací súd dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. marca 2013

JUDr. Daniela Švecová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Viera Čulenová